

Ingediend via www.internetconsultatie.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de Minister voor Rechtsbescherming

Den Haag, 18 maart 2024

dossiernummer: 204711

uw kenmerk: 5185338

telefoonnummer: +31 (0)6 21 55 66 58

e-mail: e.trinthamer@advocatenorde.nl

Betreft: consultatie Wetsvoorstel versterking rechtsbijstand in het strafproces

Geachte minister,

Op 22 januari 2024 is de internetconsultatie Wetsvoorstel versterking rechtsbijstand in het strafproces gepubliceerd. De NOVA heeft zijn adviescommissie strafrecht gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mr. drs. W.M. van Tellingen
algemeen secretaris

bijlage: advies van de adviescommissie strafrecht

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

www.advocatenorde.nl

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	wetgevingsadviescommissie strafrecht (ACS)
Datum:	18 maart 2024
Betreft:	Concept Wetsvoorstel versterking rechtsbijstand in het strafproces

SAMENVATTING

Conclusie

De adviescommissie strafrecht (ACS) onderschrijft, met de minister, het belang om de toegankelijkheid van rechtsbijstand in strafzaken te versterken op de wijze zoals in het voorstel van wet vermeld. Zij heeft enkele opmerkingen die zien op de uitbreiding van consultatiebijstand in zogeheten B-zaken en de ambtshalve aanwijzing van een raadsman in tenuitvoerleggingsprocedures.

CONSULTATIEREACTIE

Inleiding

Het voorstel van wet valt uiteen in zeven wijzigingen. De ACS kan zich vinden in deze voorgestane wijzigingen en juicht deze toe. De opmerkingen van de ACS zien op – kort gezegd – de uitbreiding van consultatiebijstand in zogeheten B-zaken en de ambtshalve aanwijzing van een raadsman in tenuitvoerleggingsprocedures.

Uitbreiding van consultatiebijstand in B-zaken

De consultatiebijstand in B-zaken wordt uitgebreid. Waar de verdachte, daaronder hier begrepen de meerderjarige, niet-kwetsbare verdachte, in de huidige wettelijke regeling de keuze heeft al dan niet gebruik te maken van consultatiebijstand, zal hij in de nieuwe wettelijke regeling slechts afstand kunnen doen van het recht op deze bijstand nadat hij door een raadsman over de gevolgen daarvan is ingelicht. Het komt er aldus op neer dat waar nu sprake is van een mogelijkheid, in de toekomst sprake zal zijn van een verplichting. Gelet op de gevolgen die afstand van bijstand kan hebben en het gegeven dat uit onderzoek van de Erasmus Universiteit (memorie van toelichting, p. 5) blijkt dat veel verdachten die in eerste instantie aangeven geen rechtsbijstand te willen, na een (verplicht) gesprek met een raadsman toch geen afstand blijken te doen van het recht, komt deze uitbreiding de ACS wenselijk voor. Een taakverzwaring voor advocaten die op de zogeheten piketlijst staan, valt te verwachten, aangezien verdachten die eerder geen bijstand wensden, die nu wel zullen krijgen. Het is in de uitvoering van belang dat steeds genoeg raadslieden beschikbaar zullen zijn om de benodigde bijstand te kunnen leveren en dat ook tijdig te kunnen doen. Dat laatste geldt in het algemeen, maar in het bijzonder wat betreft verdachten die geen bijstand wensen. Een mogelijkheid zou zijn dat de politie, net als nu het geval is, de verdachte vraagt of hij bijstand wenst en van het antwoord melding doet aan de Raad voor Rechtsbijstand. Indien het antwoord daarop ontkennend luidt, kan de raadsman, die tijdens de piketdienst van de Raad voor Rechtsbijstand vaker meerdere verzoeken ontvangt, voorrang geven aan die betreffende melding. Onnodig lang oponthoud wordt, verondersteld dat de verdachte blijft bij zijn keuze geen bijstand te wensen, daarmee voorkomen.

In het voorstel wordt de rechtsbijstand voor niet-aangehouden minderjarige en kwetsbare meerderjarige verdachten uitgebreid. Zij krijgen voortaan (ook) in die gevallen kosteloos een raadsman aangewezen die consultatie- en verhoorbijstand verleent. Voor de ontboden, niet-aangehouden, verdachte die niet minderjarig of kwetsbaar is, blijft gelden dat hij van consultatie- en

verhoorbijstand gebruik kan maken, maar dat deze niet kosteloos is. In de praktijk gebeurt het geregeld dat de ontboden verdachte wordt gehoord ter zake van een ernstig strafbaar feit in een omvangrijke en/of complexe zaak. De aard en ernst van de verdenking en de omvang en complexiteit van de zaak hoeven niet bepalend te zijn voor de beslissing de verdachte al of niet aan te houden. De verdachte die onvoldoende draagkrachtig is, kan verstoken blijven van rechtsbijstand, terwijl bijstand zeker in het stadium van het eerste verhoor, van belang is, in het bijzonder in het hierboven genoemde type zaken. Mede gelet op de uitbreiding van de bijstand voor niet-aangehouden minderjarige en kwetsbare verdachten, beveelt de ACS aan te (her)overwegen kosteloze bijstand voor ontboden meerderjarige, niet-kwetsbare verdachten in bepaalde gevallen bij wet te regelen.

Ambtshalve aanwijzing van een raadsman in tenuitvoerleggingsprocedures

Art. 6:6:3, derde lid, Sv wordt gewijzigd, waardoor – kort gezegd – geen raadsman meer zal worden aangewezen indien de vordering tot tenuitvoerlegging verband houdt met het overtreden van de algemene voorwaarde. In de andere gevallen wordt een raadsman aangewezen, ‘voor de veroordeelde die geen raadsman heeft’. De ACS begrijpt de wettekst aldus dat een raadsman wordt aangewezen, tenzij de veroordeelde een raadsman kiest (vgl. art. 38, eerste lid, Sv). Dat is in lijn met de huidige praktijk. Een andere uitleg is echter ook denkbaar, nu procedures zoals in Boek 6 omschreven, niet alleen ambtshalve door de rechter of op vordering van het openbaar ministerie kunnen plaatsvinden, maar ook op instigatie van de verdachte en namens hem, zijn raadsman (vgl. art. 6:6:23, eerste lid jo. 6:6:2 Sv). De ACS verzoekt de minister het voorstel op dit punt te verduidelijken.
